

Haanja LP planeeritava Tallikese skv maaomanike koosolek

Koht: 3. juuni 2010 RMK kontor Haanja

Osalejad: Ena Poltimäe, Pille Saarnits, Taavi Tattar, Jaanus Tanilsoo, Toomas Huik, Piia Huik, Kalju Kalk, Saila Kalk, Helgi Kink, Juta Sikk, Jaan Vene, Eidi Vene, Valdeko Savi, Vambola Savi

Protokollis: Reet Reiman

Ena – koosoleku sissejuhatus. Oleme teadlikud, et igasugused piirangud tekitavad inimestele vastuolusid ja ebameeldivusi. Haanja LP vana eeskirjaga enam kuidagi edasi ei saa ja selleks, et uus eeskiri kehtestada, selleks ongi olnud eelnevad koosolekud ja avalikustamised. Kõik ettepanekud, vastuväited jms on teretulnud. Olen protsessi käigus näinud väga palju väga asjalikke ettepanekuid. Mul on hea meel, et inimesed on nii aktiivselt osalenud.

Jaanus – ettekanne Tallikses skv väärtustest (lisatud protokollile).

Juta – kui suur praegu pindala on? Sügisel oli 331 ha.

Jaanus – Praegu on 323 ha

Juta - vähenenud on ainult 8 ha (võrreldes sügisega).

Saila – mida teeb maainimene ilma metsata? Kas teil on loogilist mõtlemist?

Toomas – aga kui suur on tulu metsa majandamise eest?

Ena – Ettekanne ei olnud agitatsioon. Enne kui me hakkame vestlusringis rääkima, siis me peame oma argumendid tooma ja teile kõigist võimalustest rääkima. Räägime ka inventuuridest. Taavi?

Taavi – inventuurid on tehtud peale kaitse-eeskirja eelnõu ekspertiisi koostamist 2008. Viimased käigud on tehtud nüüd mais (Jaanus). 2008 tegid Jaanus Paal, Toomas Hirse, Anneli Palo jt.

Jaanus – ala käisid läbi Jaanus Paal ja Anneli Palo, kes on Eesti mõistes kõrgelt hinnatud eksperdid.

Ena – esialgsed inventuurid ei olnud nii põhjalikud ja seetõttu tehti siin uued.

Toomas – kui meie ütleme kategoorilise ei, siis mis on edasine käik. Mis saab edasi? Mina tahan metsamajandamistulu saada. Mul on olemas kinnitatud kava. Kui on põhjendus ei ja põhjenduseks on kava, siis mis on järgmine samm? Meie oleme ette näinud oma elu korraldamises metsamajandamisest saadava tulu.

Juta – rahasummadest. Üks on Natura toetus, mida saab ka põllumaadele, siis on metsatoetus, mis ei käi selle kaardi järgi, mis siin on. Minu metsamassiivid on aasta jooksul väga palju muutunud. Kaardi peal on mul on 13 ha metsa, aga Natura toetust saan vaevalt 10 ha eest. Sealt on kõik endised niidud, mis on täis kasvanud (kask peal ja ka mõni kuusk) välja arvatud. Mis on väiksem kui 0,3, heinamaasiilud ja kõik mis ei ole nii korralik metsamaa, siis selle eest saab vähem toetust.

Ena – Taavi, kas sa saad kohe kommenteerida?

Juta - Mul on need kaardid kaasas ja ma vaatasin üle, et see toetus ei tule nii suur.

Taavi – probleem on olnud endiste metsa kasvanud põllumaadega, et kui erametsakeskus kaarti teeb, siis ta ei arvesta seda kohe metsamaana. Toetuse taotleja peab tegema eraldi taotluse erametsakeskusele, et need alad vastavad metsale ja need arvestatakse sinna juurde.

Juta – 2 aastat arvestati, aga nüüd ei arvestata?

Taavi -selleks tuleb teha vastav avaldus, et need alad arvatakse ka toetusõigusliku alade hulka ja toetust saab siis neile aladele taotleda praeguse bürokraatia juures alles järgmisel aastal.

Juta – Ja infot selle kohta mingisugust ei ole. Maaomanik peab olema nii tark ja nutikas ja mõtlema mitu käiku ette, et oskab küsida ja täpsustada. Kõik kaardid on valmis Natura metsatoetuse taotlemiseks, prindid välja – ala 1, ala 2, ala 3, paned kuupäeva ja allkirja juurde ja lisad avaldusele. Seal ei ole meil enam midagi tingida ega mõõta. Ja teine asi mis ma tahan öelda, et meil ei ole mingit kindlust, mingisugust garantiid praegu räägitud kõikvõimsast Natura 2000 toetusest. Me kolmandat aastat kes esimesel aastal märkasid seda küsida, kolmandat korda pragu taotleme. Hektaritasud on praegu niisugused, aga ega Euroopal ka hästi ei lähe. Järjest pannakse ka Eestis rahvusvahelisi ettevõtteid kinni ja viiakse minema ja need Euroopa lahked rahakesed võivad otsa saada. Ja me lähme oma valdustega sihtkaitsevööndisse ja võibolla aasta, 2-3 või viie pärast öeldakse, et *sorry*, ei ole enam midagi teha ja saadu on meie jaoks kõik kinni, et meil ei ole mingeid garantiisid.

Valdeko – Nii ongi. Nagu kolhoosi läksid. Ise läksid. Praegu üteldakse ka, et anna allkiri ja üteldakse, et su maa läheb, et su mets läheb....Sa ei tohi enam midagi, karjavitsa ka ei tohi võtta. See on lollus.

Juta – Võibolla mina olen siin seltskonnas ainus inimene, kes on kümmekond aastat olnud maaomanik, kus 6 ha metsa kuulub sihtkaitsevööndisse Vaskna ääres ja ma tean, mida see tähendab. Mida seal võib ja mida ei või. Kõigil teistel on kõik õigused Jahti võib teha, prügi võib maha panna... Oli juhus, et kunagi kui teeäärseid kraave puhastati ja teed remonditi, siis teedevalitsus saatis kirja, et palun teeäärred puudest puhastada. Võtsime metsakonsulendi, kes meil siin on, käisime vaatasime puud üle. Ma olen loodussõbralik ja loodussäästlik inimene ja kerge südamega ei pane näppu puule külge ja et 7 meetrit võtame kõik puud maha tee äärest. Ja me märkisime puud ära. JA siis tuli see paber siia loodusparki kooskõlastamisele ja siis tuli raudne “ei” Teedevalitsus tegi ikka need kraavid ja võttis üksikud puud maha ja pärast seda mitme aasta jooksul osadel juurde rikutud ja ikka need jäid teele ette ja kukkusid maha. Lõpuks võeti ikka need puud maha ja meil ei olnud mitte milleski midagi kaasa rääkida.

Ena – Vastan esimesele poolele: prahti ei tohi keegi maha panna, aga meil leidub ikka neid, kes seda teevad. Aga teine pool on see, jahiga - maaomanikul on õigus jaht oma maal keelata. Selleks tuleb kirjutada avaldus ja meile avaldus saata. Aga siis peab selle juures arvestama ka, et siis pole jahimeestel ka kohustust kahju tegevaid loomi lasta- kobras. Meie kohustame jahimehi, lammutada kopratamid ja küttida kobrast, aga kui keelate jahipidamise, siis me ei saa ka sellele maale jahimehi kohustada kopraid püüdma. Aga jahti keelata on omaniku õigus.

Valdeko – einoh, praegu jahimehed ainult neid suurulukeid – põtru ja sigu ja kitsi, neid tapavad. Neid ei näe enam üldse.

Juta – oleme rääkinud kohalike jahimeestega. Silver Näkk nii jahimees kui ka looduskaitseja on aasta tagasi käinud mul vaadanud, kuhu uued tammid tekivad, mitte midagi ei ole juhtunud. Nüüd on jälle see periood, kui ei tohi tammi puutada. Kobrastel on omad lapsed, nemad võivad neid üles kasvatada, ainult et meie mets võib kõik hävida. Võru keeles on väga hea sõna *hapatus*. Ma ei saa kuiva jalaga metsa enam minna, ma pean ei-tea-kust ringi käima. Kõigil teistel on võimalik, ainult omanikul on kohustus.

Ena – Ma kordan veelkord: kui saadate meile kirjelduse, kus ja kuidas koprad liiga teevad, vaatab meie jahispetsialist selle üle ja pöörduma jahimeeste poole ja kohalikel jahimeestel on kohustus reageerida.

Juta – ma olen seda 8 aastat tagasi teinud, käinud teil Karja tänaval rääkimas

Ena – rääkimas jah, aga viimastel aastatel nüüd on meil võimalus kohustada jahimehi kopratamme lõhkuma

Saila – Andke andeks, kas komisjon, kes seal käis seal metsas, ei näinud kopratamme? Kas neil ei ole silmi peas?

Juta – kõik, kes inventuuri teevad?

Saila – ja kõik, kes inventuuri teevad? Jaanus, kas sina ei näinud meie maa peal kopratammi?

Kalju – oja peal?

Saila – kuidas te väärtusi näete, aga seda mis halvasti on, seda ei näe?

Ena – Meil on spetsialiseerumine, et jahinduse spetsialist tegeleb koprahjustustega.

Saila – aga kuidas siis komisjon käib koha peal ja ...

Jaanus – kas ma tohin ka vastata?

Ena – aga me ei saa omavoliliselt minna kopratammi lõhkuma, vaid omanik peab selleks meie poole pöörduma.

Juta – Siin ma ikka näen selle näite varal, et maaomanikku ei võeta võrdse partnerina ja meile ei olda toeks. Meile tulevad ikka need kohustused, et me ei tohi seda teist ja kolmandat teha, aga sellist nõuandvat rolli, et see on sul seal halvasti või et võta midagi ette või soovitusi

Ena – aga miks me siia tulime? Et teiega kohtuda

Toomas – Aga väga hea näide on kopratammi põhimõte, et kui siin öeldi, et 19. mai käidi metsas, käidi need teed läbi, nähti kopratamme. Meie, või mina omanikuna, ma ei pea käima iga kuu seda metsa läbi jalutamas. Kui komisjon, kui suured spetsialistid näevad, et on kopratamm siis kas helistati ja võeti maaomanikuga ühendust, et sinu maa peale on tekkinud kopratamm, mis rikub seda keskkonda, metsa?

Jaanus – Kui lubate, siis ma natuke kommenteeriks seda teemat. Õhus on praegu palju küsimusi. Minu ettepanek on, et küsime küsimuse ära ja laseme meil siis ka vastata. Siin on nüüd 3-4 küsimust olnud, millele me vastata pole saanud. Ma usun, et teil kõigil on küsimused hästi läbi mõeldud ja ma püüan nüüd järjekorras neile vastata nii hästi kui ma oskan ja eks Pille ja Ena siis ka täiendavad mind. Esimene küsimus oli toetuste kohta – Taavile lisaks ütlen, et kui toetused välja töötati, siis aluseks oli põhikaart, aga põhikaardilt on üle-Eestiliselt raske otsustada, kas madalsoon või vanal looduslikul heinamaal on mets või mitte. Seetõttu kasutati ettevaatusprintsipi ja anti Erametsakeskusele võimalus, et kui maaomanik ütleb, et soolal või vanal niidualal kasvab mets, siis on maaomanikul võimalus sinna ka toetust taotleda.

Juta – No nad on ju käinud üle vaatamas. Esimesel aastal käidi looduses piire üle vaatamas ja sellepärast ongi see toetuste maksmine viibinud ja vaatasid ka üle, et kas on looduses piirid tuvastatavad ja nad nägid ka, et mis on mis, aga vahepeal on nad täpsustanud neid metsamassiivide piire.

Jaanus – Nii et sellega olete siis nõus?

Juta – jah

Jaanus – Siis teine küsimus, mis siin õhus oli, et pole kindlust, kas see toetus jätkub – praegusel hetkel on Euroopa Liidus kinnitatud Maaelu arengukava aastani 2013 ja ma võin öelda, et see on aasta, milleni toetus jätkub. Järgmine toetusperiood on minu arvates 2014-2020 ja selle kohta on öeldud Keskkonnaministeeriumist, et suure tõenäosusega toetus jätkub. Ja ka need, kes tegelevad igapäevaselt maaelu arengukava väljatöötamisega on öelnud, et nn rohelised toetused saavad pigem rahastatud kui teised toetused. Natura metsatoetus on oluline toetus Euroopa liidu metsaelupaikade säilimise seisukohalt.

Juta – Jah, aga kui tegemist on piiranguvööndiga nagu praegu, siis on hind 940 kr/ha ja kui on sihtkaitsevöönd, siis on 1720 kr/ha. Vahe on kuskil seal 700-800 krooni vahel. Mina maaomanikuna ja oma kadunud venna lapsi aidates üleval pidada ei pea seda kompensatsiooni piisavaks. Kui on piiranguvööndis niisugune toetus, sihtkaitsevööndis selline, siis see, et sa annad kõik majandamisõigused, sul ei ole mitte midagi võimalik teha. Kõik peab seisma, mädanema, olema jne, et see ei ole piisav.

Ena – Teie nagu muudaks seda proportsiooni?

Jaanus – kui kõrge see toetus teie arvates peaks olema?

Ena – küsin proportsiooni kohta, et kui palju proportsionaalselt võiks see toetus siis erineda?

Juta – Kui ma praegu piiranguvööndis olles oman metsamajanduskava ja nii nagu ma sügisel aru sain, siis et kui uus Haanja LP kaitsekorraldus-eeskiri kinnitatakse, siis lubatakse ka lageraie, siis ma võin võtta 5 aastat järgemööda toetust 940 kr/ha ja siis teha lageraie, et see on üks sissetulek, aga...

Taavi – Ma täpsustaksin seda, et kui me räägime piiranguvööndi toetustest, siis see 940 kr/ha ei välista raieid. Et sa võid samal ajal võtta toetust ja teha raieid.

Ena – ühesõnaga, et teie arvates see proportsioon ei ole õige, et sihtkaitsevööndi toetus peaks teie arvates olema suurem

Juta – toetused peaksid olema 10x suuremad

Ena – aga see proportsiooni muutmise kohta on minu arvates väga hea ettepanek, et kui te kõik nii arvate, siis võikski selle ettepanekuks vormistada

Toomas – meie kava, mis on ka teenistuses olemas, kinnitatud kava, seal on olemas 10 aasta raiemahud ja ka summad, mis tulu sealt tuleks. Ka RMKl on olemas puiduhinnad, mille järgi saab teada, kui palju saaks 10 aasta jooksul metsas majandada. Toetus peakski olema nii suur, et mul ei tekiks kaheti mõtlemist. Pigem ma jätan selle metsa keskkonna heaks ja toetus kataks majandamisest saamata jäänud tulu. Praegusel hetkel see 600-700 krooni ei kata seda.

Ena – ma ei tohi mitte mingil juhul teie kava alusel mitte midagi arvutada, aga tulge meile ja koos metsaspetsiga saab vastavad arvutused teha. Te olete ju põlised maaomanikud ja ma arvan, et teie eesmärk ei ole, et teete lageraie ja lastele ja lastelastele ei jää midagi. Kes on arvutustest huvitatud, koos teiega on võimalik sellised arvutused teha.

Toomas – 10 aastane kava ongi tehtud eesmärgiga, et säiliks metsade looduslik taastumine sellel alal

Juta – Saage aru, et kui meil lõviosa kinnistust läheb sihtkaitsevööndisse, siis meil on ju vaja ka millestki elada. Kui minu esivanemad on üle 350 aasta siin elanud, siinamaani oleme me hoidnud alles. Kui me oleks ära raiunud ja siin oleks olnud ilmselged raiumise jäljed, teil poleks tulnud tahtmist, sihtkaitsevööndit teha

Toomas – see, kes on hoidnud, seda karistatakse

Ena – ma täielikult saan sellest aru

Saila – miks me peame oma maa müüma riigile? Kui praegu Luutsniku poole sõites on samasugused metsad, ilusad orud. Miks me peame müüma oma maa, kui ka sinna saaks teha. Ma tean mitmeid kohti, kus on konnakotkad ja samasugused õõtsikud Kikrijärve ääres, Hundijärve ääres. See järv siin on paisutatud, kunstlikult tehtud

Juta – paljud meie järved on üles paisutatud

Valdeko – varem oli siin niit, aga peale paisutamist tuli mets

Kalju – kas üldse on aimu, et kuidas see Tallikese järv üles paisutati? Kelle korraldusel see üles paisutati?

Valdeko – omal algatusel

Pille – millal see tehti?

Kalju - umbes 1970. aastate alguses, majandite ajal

Ena – meie maakonnas on palju probleeme paisutatud järvedega. Selles mõttes, et kalamehed panevad lauad ette, omanikud tõmbavad eest ära jne. Selline tegevus käib nii Kavadiga kui ka Kahrilaga. Kui järvel on mingisugune paisutus, siis sellel paisul peab olema ka omanik ja veeluba. Paljudel tõkestustel omanikke ei ole ja siis kaevatakse meile kord, et on üles paisutatud ja siis et jälle alla lastud.

Valdeko – kes seal kaebab, kellele?

Ena – meile kaevatakse kogu aeg

Juta – miks peab skv olema eramaadel? Looduskaitse arengukavas on kirjas, et skv-d tuleks rajada riigimaale, sest seal on lihtsam majandada. Miks peab erametsaomanikega kaigast vedama, nendega vastumeelt töötama? Kui Tallikese omab selliseid väärtusi, siis see ei ole ju meie tegevuse kiuste. See on tänu meie tegevusele selline. Miks te arvate, et me võtame seal midagi maha ja teeme sinna eitea-mida.

Ena – eile (09.06) oli koosolek Põlvamaa metsaülemaga ja tema tõi välja, et neil on palju metsa võetud kaitse alla (19%). See ei tähenda, et me nüüd jõhkralt hakkaks just erametsa kaitse alla võtma.

Saila – kui nõus olla, siis jah, aga millest me elame? Me ei saa küttepuid ka kuskilt.

Pille – Kui vähegi võimalik, siis tehakse riigimaale. Haanja on tihedalt asustatud piirkond ja Tallikese kant on üks suuremaid metsamassiive looduspargi alal. Siin on suured soomassiivid. Siin on palju jätkuvalt riigi omandis olevat maad, mis moodustab Tallikese skv tuumiku. Ka teie alad kuuluvad sinna, sest need piirnevad riigimaaga.

Toomas – kaardi järgi on praegu nii, et riigimaal ei ole mingeid väärtusi

Jaanus – ma panin kaardile praegu ainult teie kinnistutega seotud väärtused

Saila – Me saame ju kokku leppida, et me ei tee skv-d, aga me kaitseme metsa edasi, me ei puutu neid

Juta – vaadake eelnevat metsmajanduskava. Kui palju me oleme üldse raiunud. Eelmisest kehtetuks tunnistatud kavast ma ei raiunud isegi 15% mahust kogu oma 3 kinnistu peale kokku. Praegu kehtiva järgi ei ole ühtegi palgijuppi metsast välja toonud.

Valdeko – isa juba ütles, et kui sul on talu, siis peab sul ka mets olema.

Juta – meil on ju võimalik leping sõlmida, et kui uus eeskiri lubab lageraiet, et kui meil üldse vajadus raiuda on, siis me raiume ainult teatud %. Nagunii igal ajal ei saa raiuda. Loodus seab nagunii omad piirangud.

Jaanus – on toodud välja selged soovid. Toomas Huik tõi välja, et kui jääb piiranguvööndi režiim, siis tema eesmärk on metsamajandus. Aga kui me vaatame kaarti, siis metsaelupaigad jäävad just metsamajanduskavaga ette nähtud raiete alale. Niiet kahjuks jõuame ikka selleni, et piiranguvööndisse jäämisel elupaigad hävivad.

Juta – me omanikega ei näe lageraiet

Toomas – praegu võib ainult aegjärkset

Ena – see, et meie oleme kaitse-eeskirjas ette näinud kuusikutes lageraiet, see on ju kogu aeg olnud Haanja omapära ja seda ei kipu teised mõistma. Miks vahepeal see kitsaste lankidena raie ära keelati, see oli Eestimaal üldine suund, et ei tohiks seda teha. Aga selleks, et seda siin tohiks teha, see on siinse mõistliku metsa majandamise eesmärk. See ei ole tavaline asi kaitsealadel. See on ikkagi leevendus Haanja kuusikutes, et metsa oleks parem majandada.

Saila – eesmärk on saada küttepuu

Jaanus – ja Juta kui sina tahaks metsa minna, siis sa läheks ikka sinna, kus on vana mets ja seega ka elupaigad.

Juta – ma võtaks võibolla 20 puust 3 kõige jämedamat, kõige vanemat, põdrakahjustusega puud võtaks ära. Tooks nad välja nii, et ei jääks meetri sügavusi rööpaid nagu oli 8 aastat tagasi tehtud röövraietega. Kobras on üles paisutanud... varsti on mets hävinud ja koos sellega ka kõik teie vääriselupaigad. Kui ma rääkisin eelmisel aastal Silveriga, siis ta ütles, et sul ei olegi nii hull, Salujärve taga on veel hullem. Tore lohutus küll maaomanikule.

Helgi – kui kolhoos võttis kõik minu metsa maha, kõik kivisillad lõhuti... Ma ei ole saanud kunagi oma metsast ühtegi palki võtta, ei siis ega ka praegu. Ma ei teadnud enne toetustest mitte midagi. Alles sellel aastal oli suurem avalik kuulutus lehes ja alles esimest aastat. Ainult kütet võtan, sinna ei saa juurdegi.

Toomas – nüüd umbes 2 aastat on see asi tiksunud. Raiet ei või teha. Kuna praegu oleme olnud 2 aastat sunnitud skv režiimi aga miks meile makstakse piiranguvööndi režiimi järgi toetust, kuigi teie olete meile sundinud peale skv režiimi?.

Pille – enne ei saa sihtkaitsevööndi tariifi järgi toetust maksta, kui eeskiri ei ole kinnitatud ja sihtkaitsevööndit sinna moodustatud. Seni, kuni asi on menetluses on raied sellel alal peatatud, sest me peame tagama, et senikaua kuni eeskiri saab kinnitatud, oleks tagatud ka väärtuste säilimine. Kui eeskiri on kinnitatud, siis lubatakse tegevust vastavalt eeskirjale.

Vambola – kas siis makstakse tagant järgi? 3 või 4 aastat mis te venitate?

Pille – aga meie ei venita ju.

Saila – kuidas ei venita? Eelmisel aastal pidite juba kirjadele vastama?

Pille – toetustest veel, et need käivad Põllumajandusministeeriumi kaudu ja ei ole meie otsustada. Meie otsustada on ainult piirangud, mille järgi neid makstakse. Põllumin ei võta neid enne aluseks, kui need on kinnitatud.

Toomas – kas on kellelegi õigus esitada ka kahjushüvitus saamata jäänud tulu eest? Vastavalt kava korrale?

Pille – Te saate pöörduda kohtu poole, kui leiate, et menetlusega on põhjendamatult venitatud. Kohus siis otsustab, kas seda on tehtud või ei.

Jaanus – küsimus kõigile maaomanike, kas ja millistel tingimustel te näete, et need väärtused, mis teie kinnistul asuvad, võiksid säilida?

Vambola – see 6 ha mis meil skv-sse läheb, seal ei tohi midagi teha. Sinna ei lähe turistid midagi vaatama.

Saila – sinna käib hr Tupp koos Näkiga. Pool 12 öösel käisid matkamas. Maaomanike käest ei küsitud, kui sinna matkarada tehti.

Jaanus – ametlikku matkarada seal ei ole.

Kalju – Kelle huvid seal on? miks looduskaitsealadel kihutavad ATV-d ringi?

Valdeko – miks te ei tee Tsirgumäele skv-d?

Saila – tehke Luutsnikku. Seal on ilus org, aga tehakse lageraiet. Küsimus, et kuidas me kaitseme. Me ju hoiame ja kaitseme seda, mis meil seal on.

Jaanus – kui see oleks minu teha, siis ma sõlmiks teiega vastavad lepingud nagu tõi ettepanekuna välja Juta, kuid tegemist oleks sel juhul pretsedendiga kogu Eesti mõistes. Väärtuste säilimise seisukohast on sihtkaitsevöönd garantii, et väärtused säiliks.

Saila – me ei saagi sinna metsa muidu juurde, kui käsikäruga. Kuidas me siis saame liike hävitada, kui me ei saa sinna masinatega ligi? Nüüdki tegime puid. Käsikäruga töömehed väljast. Kuidas me saame seal siis liike hävitada?

Kalju – seal ei ole ju nii, et sinna peaks kohe mingi piirangu peale panema. Miks tollel ajal midagi ei öeldud, kui loodusparki tehti?

Pille – siis ei olnudki maaomanikke, maareform oli alles algusjärgus

Kalju – seal on suured põdrakahjustused, mets on haige. Need puud on vaja välja võtta.

Saila – seal on samad taimed, mis ka mujal. Te lihtsalt ei ole käinud. Käige rohkem metsa, siis te näete.

Juta - maa-ameti kaardil on märgitud ainult üksikud taimed. Kas need ongi need liigid, mida kaitstakse?

Taavi – Looduskaitseaduse järgi on keelatud I ja II kat liikide leiukohtade avaldamine massiteabevahendites, milleks on ka maa-ameti koduleht

Juta – aga kuidas siis maaomanik teab, mida tal seal kaitstakse?

Ena – kui eeskiri saab kinnitatud, siis saadetakse kõigile kaitsekohustusteatiseid, kus on kirjas just tema kinnistut puudutav info.

Juta – Aga sellest ei saa me siis enne teada, kui on kinnistatud? Kui eelmisel aastal lubati kuu aja jooksul vastata, siis praegu ei ole vastust veel tulnud.

Saila – sellest ma tahtsingi rääkida, et kes meist siin on vastuse saanud?

Ena – keegi ei ole veel saanud, sest te olete viimased maaomanikud, kellega praegu eraldi räägitakse, kuna Tallikese on uus SKV ja piirangud suured

Saila – Aga oli ju et kuu aja jooksul vastatakse. Aga mina oma pere poolt räägin, et kuidas te kujutate meie elu ette ilma metsata? See on meie ainuke mets.

Jaanus – nagu Kalju ütles, siis meie endi jaoks on tegemist täiesti tavalise metsaga, võime seda iseloomustada isegi võru keelse sõnaga *hapatus*. Samuti on tõsi, et neid III kaitsekategooria taimi on ka mujal, kuid meie eesmärk ei ole konkreetse liigikeskne vaid metsaelupaikade säilitamine. Ütlesite ennist, et sihtkaitsevööndis asuv mets on teie ainuke mets, kuid samal kinnistul skv-st väljaspool on teil hektari jagu 90-aastast kuusikut täiusega 0,4. Sealt ju on võimalik puid teha.

Saila – kas sa tead kui palju meil koldeid on? Kas sa tead, palju meil on vaja kütta?

Ena – palju teil kütet läheb?

Saila – ikka palju. Meil on korter, ahjud, tütrele läheb jne. Keedan iga päev sigadele, lehmadele sõimed vaja ehitada. Isegi see on majandustegevus, kui ma tahan loomapidamishooneid parandada. Ta ju ütlesite, et majandustegevus on keelatud, seega ka loomapidamine on keelatud.

Jaanus – Kogu teie kinnistul ei ole majandustegevus keelatud. Ainult sellel skv alal

Ena – ma ei taha teie rahakotis sorida, aga on ju võimalikud toetused. Need ongi selleks mõeldud.

Saila – Me ei taha toetusi, see on samamoodi kõikuv. Euroopa Liidus on keelatud eramaadele skv-d teha.

Jaanus – kust selline info?

Kalju – esitasime päringu

Jaanus – kui teil vastus tuleb, siis andke palun meilegi teada. Perekond Huik, teie ettepanekud?

Toomas – metsamajandust skv ei luba. Mina ei näe lahendust, sest meil on vaja metsamajandust. Toetus ei kompenseeri seda, mis on meie vajadus.

Ena – kui tõsine huvi on, siis me võime selle arvestuse koos teie ja meie metsaspetsidega läbi teha

Jaanus – mitte ainult toetus ei ole võimalik. Pakun välja sellise variandi, et kinnistu jagada ja skv osa riigile müüa.

Toomas – ma olen sellele mõelnud ja ei näegi teist võimalust. Ainuke lahendus ongi, et riigile müüa

Jaanus – kas te olete siis sellega nõus, et riigile müüa?

Toomas – ma ei näe muud võimalust. See on sundkäik

Ena – nende jaoks on see ikkagi sundkäik

Pille – võimalus on ka kasutada sihtkaitsevööndi kinnistut oksjonile pakkumist tehes raha asemel (kinnistu turuväärtuse osas).

Toomas – enamik oksjonile pandud kinnistuid on saartel

Ena – maa-amet vormistab oksjonile minevaid maid

Saila – need on enne lagedaks raiutud ja siis müüakse maha

Pille – ei, peab olema samaväärne

Ena – maa-amet on pannud oksjonile rida nn vabaks jäänud kinnistuid

Jaanus – sõna Jutale, et kuidas tema kinnistul väärtused säiliks.

Pille – kas Teil seal on ka elamine juures?

Ena – ei ole

Juta – Elamine on teisel maatükil. Külas on meil 3 maja koos. 8 aastat tagasi istusin koos isa ja vennaga (mõlemad olid tollal minejad), et need maad seal Kõomäe külas ei ole müüdavad. Need jäävad sinna. See, mida ma metsast tahan, seda on nii vähe.

Jaanus – ma ei teinudki müümise ettepanekut teile, sest ma tean, et teie ei loobu

Juta – me võime ju kirjutada alla paberitele ja lubada, et ei hävita metsa jne. Oleme võrdväärsed partnerid, teeme vastavad lepingud.

Pille – oleks need ainult kehtivad, seadus ei näe praegu võimalust sellisteks lepinguteks.

Juta – meie külas on nagunii ehitus keelatud, sest sinna on kaardil punane jutt ümber tõmmatud. Tuletame meelde vesilike lepingut. 2 aastat tagasi kaevati tiigid maaparandusobjekti peale. Lubati tuua lepingud Ena allkirjaga, siiani pole midagi toodud. Margus pidi tooma allkirjastatud lepingu, pole siiani toodud. Ma võin saada trahvi selle eest, et lubasin kaevata maaparandusobjekti peale. Mõne aastat taguse röövraie tõttu kannatas niigi terve küla.

Pille – kaitsealadel ongi sageli nii, et kohalikud hoiavad väärtusi, aga kui üks kinnistu hakkab käima käest kätte ja siis tulebki probleeme. Liigid ja kooslused ei vaata kinnistupiire. Kaitse-eeskirja eesmärk on, et kõik ühe väärtusega alal olevad maaomanikud kaitseksid seda ühtemoodi, et säiliks tervik.

Jaanus – perekond Vene ei ole veel sõna saanud.

Jaan – kõigepealt küsimused, et toodi välja %, kui palju on meil kaitsealuseid metsi. Aga kui palju sellest on riigimaa, palju eramaa? **Kogu kaitsealal 7% skv, palju sellest era, palju riik? (vastata!!!)** Eelmisest kohtumisest pool aastat möödab, palju kirju on saadetud ja oli jutt, et vastused tulevad siin koosolekul. Täna ei ole mingeid vastuseid saanud. Ei ole näinud ka mingit paberit nende küsimustega. Te olete käinud seal pool aastat kohapeal ja otsinud neid taimi, millega tõestada, et seal on väärtuslik koht. Tuleks väärtustada ka maaomanikke, kes on seda väärtust hoidnud.

Ena – kui teile tundus nii, et me tuleme ja ütleme teile, et kuidas on. Siis päris nii see ei ole. See ala on kõige viimane ja ka kõige raskem ja me teadsime seda ette. Ma kordan, et Haanja LP puhul on tulnud väga palju väga asjalikke ettepanekuid ja tõesti mul on väga hea meel, et inimesed mõtlevad kaasa ja võitlevad oma õiguste eest.

Pille – eeskirja on juba väga palju parandatud. Mitmed inimesed on tõstnud üles samad asjad. Viimastele kirjadele tulebki juba vastuseks, et vastavalt meile laekunud ettepanekutele oleme selle või selle punkti sõnastanud nii. Need asjad on juba mitme inimese poolt üles tõstatud.

Ena – protsess läheb edasi ja asja arutatakse. See oli arutelu

Jaan – Saage aru meist, et inimesed esitasid ettepanekuid ja vastuväiteid aga nad ei ole vastuseid saanud ega saagi. Te räägite, et on palju muudatusi, aga kus neid näha saab? Kas need on kuskil avalikult nähtavad?

Pille – seda ei saa pragu kuskil näha, sest asi on alles pooleli. Muutused on eeskirja eelnõus välja toodud (*Pille näitab kollaste märkustega eeskirja parandusi*)

Jaanus – Jaan sa ütlesid, et kirju ei ole vastatud. Kuna kirju tuli üle 50, siis teie olete viimased, kellele kirjad ei ole veel jõudnud. Tallikese skv puhul sai kokku lepitud, et tehakse ühine koosolek ja saadetakse vastused.

Ena – kui Pillel on see kollasega parandus olemas, siis kes tahaksid seda saada? */Lepitakse kokku, et SAADEKSE NÄDALA JOOKSU PROTOKOLL KOOS EESKIRJA VIIMASE VERSIOONIGA./* Ma rõhutan, et see ei ole vastuskiri Tallikese skv probleemile. See on ainult infoks. Ja see ei ole eeskirja lõplik versioon.

Jaan – tuli välja, et maa-ameti lehel ei ole I ja II kat liike peal ja mainiti, et vastavad kaardid maaomanikele antakse peale seda kui skv on kehtestatud. Mina tahan enne saada teada, mis mul seal on. See määrab väga palju.

Taavi – me võime teha nii, et kaardimaterjalile lisame **koosluste ja liikide kirjelduse**

Toomas – me peame enne teadma, mida me võime ja mida ei või

Ena – kaitse-eeskiri ongi see, mida võib ja mida mitte. Täiendavaid piiranguid ei või me määrata.

Juta – sügisel öeldi, et peale KE on ka KKK ja mina arvan, et need võiksid paralleelselt valmida. Kuidas ma maaomanikuna tean, et mis on üks ja mis on teine.

Ena – korraga neid teha on keeruline, sest meil ei ole ju veel kaitse-eeskirjas selgust

Taavi – kaitse-eeskiri annab reeglid, mille alusel otsustatakse. KKK on tegevuste plaan ehk siis mida siin kaitsealal oleks vaja teha (koosluste hooldus, kopratammide lõhkumine, uuringud, seired jne). See ei kohusta ega sea lisapiiranguid. See on nagu plaan, mida oleks kaitsealal vaja teha.

Saila – mul on Haanja vv kiri, et nad on samal seisukohal nagu Pille Tomson (*tsitaat*)

Taavi – see on see, millele ekspert tookord viitas.

Ena – vana loodusmetsa pilti ei saa väänata ega muuta. Sinna ei saa midagi juurde lisada. Pigem Pille T. vihjas sellele, et ei ole piisavalt põhjendatud. Oleme käinud kohtus mitme asjaga, mitte sellepärast, et väärtused oleks valesti määratud vaid et liiga vähe on põhjendatud.

Pille – Pille Tomsoni ekspertiisi tulemusel tookord mindigi täpsustama, et kas on seal sihtkaitsevöönd põhjendatud või ei ja kui, siis millistes piirides. Kui seal ei oleks väärtusi olnud, siis oleks see sihtkaitsevöönd maha tõmmatud. Aga seal olid need väärtused ja leiti ka veel juurde. Seda, mis seal on inventuuride tulemusel registreeritud, me ei saa maha salata.

Ena – oleme kokku puutunud ka sellise äärmiselt kurva tegevusega, kus teatati, et on kotkapesa ja teavitati ka kiirelt omanikku ja paar päeva hiljem kohale minnes oli kotkapesa kadunud.

Kalju – meile piisaks ka Natura alast

Saila – mida me teeme? Minu mees on töötu. Kuidas me peame hakkama saama? Ma arvan, et minu sissetulek on 1/5 teie omast.

Helgi – kas siin on selline spetsialist, kes neid kõiki taimi tunneb?

Ena – meil käisid kohal eksperdid

Helgi – maaomanik tahaks ka taimi ja konnakotkast tunda

Ena – hea ja tore küsimus. Väiksemate kaitsealade maaomanikega oleme me tihedalt suhelnud ja näinud siirast rõõmu inimeste silmis, et nad tunnevad oma kinnistul olevaid liike. Maaomanikud on kindlasti õnnelikud ja uhked, kui nad teavad, mis neil seal on ja et nad ka liike tunnevad

Saila – inimene võib olla uhke, et neil seal haruldasi liike on, aga nad ei julge ütelda, sest siis pannakse kõik lukku. Jaanus, kas sa seal oled kotkapesa näinud?

Jaanus – Teie kinnistutel kotkapesa ei ole, kuid kotkapesa skv-s on (*näitab kaardil*). Elupaikade kohta oskab kõige paremini vastata Taavi. Võime millalgi kohapeal käia ja vaadata neid taimi ja linde, mida on kirjeldatud. Mina võin näidata linnuliike, aga ma ei saa garanteerida, et me neid kohe esimesel korral näeme, pesitsevaid linde on suurem tõenäosus näha.

Jaan – tuleks tagasi koosoleku alguse juurde, et mis juhtub, siis kui kõik ütlevad ei? Vastus jäi saamata.

Pille – te kõik olete praegu esitanud oma vastuväited ja ettepanekud. Need kõik lähevad ministeeriumisse kaitse-eeskirja seletuskirja koosseisus. Kaitse-eeskirja kinnitajaks on tegelikult Vabariigi valitsus. Meie paneme selle ainult kokku. Selles küsimuses maaomanikul VETO õigust ei ole. On võimalik, et kui teie ütlete et piirang ei ole õige ja meie ei ole seda arvestanud, siis valitsus otsustab. Põhiseaduse järgi on nii, et avalik huvi on kõrgem kui erahuvi juhul kui nad lähevad vastuollu.

Ena – Head maaomanikud, ei ole ju teada kuidas läheb. Teile vastuskirjad hakkavad alles tulema.

Jaan – kes on otsustaja?

Ena – Vabariigi Valitsus

Saila – teie annate andmed

Ena – meie anname andmed ja keegi erapooletu vaatab, kas on põhjendatud või mitte. Selleks see avalikustamine.

Saila – avalikustamine ei ole teil ju toimunud. Enne ei olnud midagi. Alles siis kui meie hakkasime torkima, siis tuli avalikustamine

Pille – Nii see ei ole, seadusega on avalikustamine ette nähtud

Toomas – enne olid juba kitsendused peale pandud. Maaomanik ei saanud enne midagi teada, kui tuli keelava otsusega raie teated.

Saila – LP ajal saime keelava raie teateise. Metsateatis tuli läbi looduspargi. Küsisin Silveri käest, et mis seal on. Silver ütles, et seal võib elutseda kotkas ja sisalik. Ma ütlesin talle, et tee see kindlaks.

Jaanus – mina sain Silverist tollal nii aru, et keelati pesitsusaegne raie. Need metsateatised peaksid alles olema, sealt saab vaadata

Saila – need on meil alles

Ena – väga hea, täpsustame selle ära

Kalju – kutsusin Silveri kaasa, et lähme metsa ja vaatame. Metsas ei olnud midagi, aga arvutis ikka muutused

Ena – Proovime nii siis selgitada, võtke see metsateatis ja vaatame. Aga tänasest jääb siis nii, et saadame tänase protokolliga, väljavõtte liikidest ja parandustega eeskirja. Kui teil tekib küsimusi siis pöörduge ja kui meil tekib küsimusi, siis me pöördume teie poole. Soovitan - proovige esitada maaomanike grupi poolt see ettepanek, et piiranguvöönd ja sihtkaitsevööndi proportsioon on vale. Kui kodanikud ei algata, siis meie jutt jääb õhukeseks. Kui teie teete ettepanekuid ministeeriumile, siis seda ka arvestatakse

Toomas – tegelikult peakski olema iga maaomanikuga leping, ja seal on kirjas, et inimene on nõus sihtkaitsevööndiga, kui miinimum summa on 1700 kr ja kui riigipead otsustavad, et enam ei maksa, siis saab omanik öelda, et pole ka enam sihtkaitsevööndit. Et ka meil oleks oma taganemistee

Toomas – et olekski nii, et kui pole toetust, pole ka soodustusi

Taavi – kas me veel lepime mingi aja kokku, mille jooksul ettepanekuid?

Jaani – maaomanikud, tuleb ikkagi uued kirjad teha. Minule sai asi selgemaks, et konkreetsete ettepanekutega seletuskiri läheb ministeeriumisse ja nemad otsustavad.

Toomas – ma tean, et Eestis on olnud üks juhus, kus maaomanikud ei olnud nõus ja skv-d ei tulnud.

Taavi – kas nädal sobib?

Ena – tänasest 2 nädala jooksul saate meile veel täiendavaid vastulauseid esitada

Toomas – ma saan aru, et me peame oma vastulauseid veel täpsustama. See on väga narr olukord, et esitame vastulausele veel lisa vastulause.

Taavi – minu mõte oli, et kui keegi tahab veel midagi lisada, siis nüüd on selleks aeg. Ei ole vaja samade ettepanekutega kirja uuesti saata.

Toomas – öelge, mis on tähtaeg, et mis ajal tuleb teie vastulause? Mis ajaks te jõuate?

Ena: **Tänasest kuu aja jooksul ehk siis 3. juuliks anname vastuse**

Valdeko – Pange praegu kirja, et Valdeko Savi ei ole nõus skv-ga

Kalk – ei ole nõus skv-ga

Jaani – palve riigiametnikele. Selleks et saada õiglast kompi, siis sõdige selle eest, et maaomanik saaks õiglast tasu.

Ena – meie sõdimisest on vähe. Ka teie peaksite sõdima. See annab rohkem tulemust.

Saila – kui teist midagi ei sõltu, siis kas me peaks ministeeriumi poole pöörduma

Pille – see võimalus on teil alati olemas

Reet Reiman
Kaitseplaneerimise spetsialist